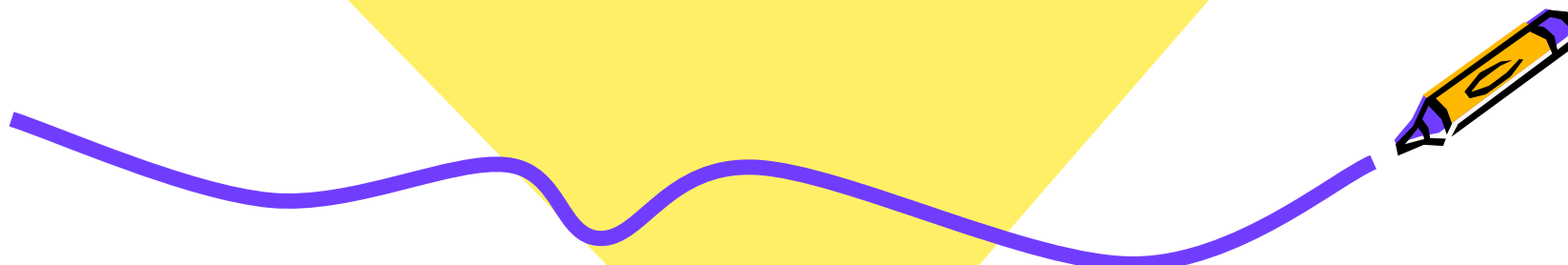

Diagnoza pedagogiczna

dla klas I-III SP

Opracowała: Ewelina Jarecka
Włocławek 2010

1. Badanie sprawności motorycznej

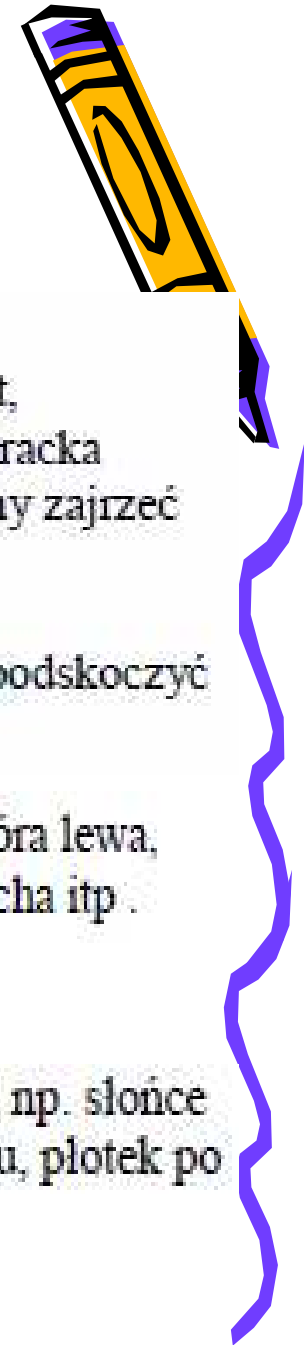
Badanie rodzaju lateralizacji:

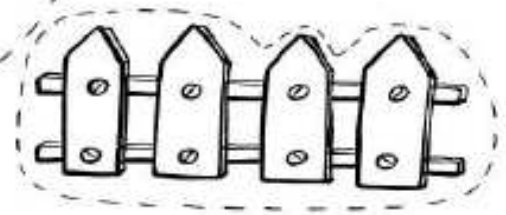
- **Badanie dominującej ręki:** włóż długopisy do piórnika, rozdawanie kart,
- **Badanie dominującego oka:** zwijamy kartkę w rulon i udajemy, że to piracka lornetka (zwracamy uwagę do którego oka dziecko ją przykłada; polecamy zajrzeć przez dziurkę od klucza, polecamy zajrzeć do buteleczki itp.
- **Badanie dominującego ucha:** posłuchaj jak szumi muszelka,
- **Badanie dominującej nogi:** polecamy kopnąć piłkę, wejść na schodek, podskoczyć na jednej nodze, stanąć na kartce położonej na podłodze.

Orientacja w stronach ciała: dziecko potrafi wskazać, która ręka jest prawa, a która lewa, wskazuje prawe oko, lewą nogę, prawe ucho, palcem prawej ręki dotyka lewego ucha itp .

Orientacja przestrzenna:

Dziecko układa poszczególne elementy obrazka według wskazówek terapeuty, np. słońce umieść w lewym górnym rogu obrazka, drzewo ustaw po prawej stronie domku, płotek po lewej. Za płotkiem umieść kota.....

Wersja trudniejsza

Dziecko ma za zadanie opisać obrazek (nauczyciel zadaje pytania – gdzie stoi ....., po której stronie leży....., ...leży po prawej czy po lewej stronie, u góry czy u dołu .....

OBRAZEK SYTUACYJNY „ROZLANE MLEKO” – TEST S. SZUMANA

2. Badanie percepcji słuchowej - TEST DO BADANIA POZIOMU ANALIZY I SYNTEZY SŁUCHOWEJ WYRAZÓW (I. STYCZEK)

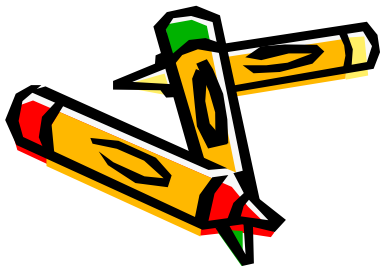
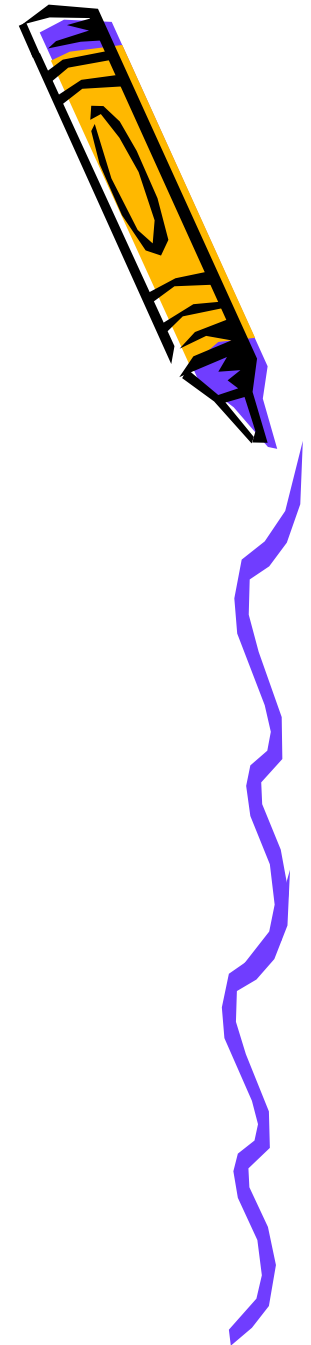
Test składa się z :

- 6 zadań dotyczących analizy słuchowej wyrazów;
- 2 zadań na syntezę wyrazów.

W wyniku testu uzyskuje się informacje o tym, które dzieci potrafią:

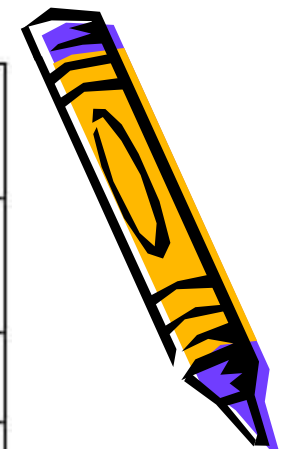
- wyodrębniać sylaby,
- wskazywać głoskę początkową, końcową w danym wyrazie .
- wyodrębniać kolejne głoski w wyrazach.
- w zakresie syntezy – czy potrafią tworzyć wyrazy z sylab oraz z głosek.

1. Wyniki testu wpisać należy do karty wyników poziomu analizy i syntezy słuchowej wyrazów.
2. Za każdą prawidłową odpowiedź uczeń uzyskuje „+”
3. Za brak odpowiedzi bądź odpowiedź błędną uzyskuje „-”
4. Przy odpowiedzi błędnej notujemy to, co odpowiedziało dziecko.
5. W wyniku testu dziecko może uzyskać 25 punktów, ponieważ w teście jest 25 wyrazów.
6. Wyrazów instrukcyjnych nie punktuje się.

ANALIZA SŁUCHOWA

Lp.	Zadawane pytania	Wyraz instrukcyjny	Wyrazy do analizy
1.	Powiedz, ile cząstek jest w wyrazie?	Sza-fa	Ryba Salata
2.	Powiedz, co słyszysz na początku wyrazu?	Ala (A)	Osa Ule Ewa
3.	Powiedz, co słyszysz na końcu wyrazu?	Las (s)	Dom Lok Rok
4.	Powiedz, co słyszysz na początku wyrazu?	Sok (s)	Rok Mak Buty Kosa
5.	Powiedz, co słyszysz na końcu wyrazu?	Kura (a)	Sala Lata Kosze
6.	Jakie literki napisałbyś w wyrazie?	Ela e- l- a	Dom Mapa Foka

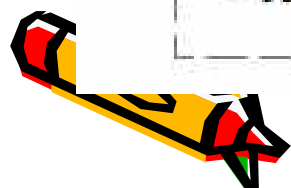
SYNTEZA SŁUCHOWA WYRAZÓW

7.	Jaki wyraz powiedziałam?	o-k-o	Mu-cha Ło-pa-ta Ka-na-pa
8.	Jaki wyraz powiedziałam?	o-k-o	m-a-k w-a-g-a b-u-d-a

Układanie wyrazów z sylab:

Ułóż z sylab wyrazy tak, aby ostatnia sylaba jednego wyrazu była pierwszą sylabą następnego. Pierwsza i ostatnia sylaba domina jest zaznaczona gwiazdką.

*so-	-ma-	-da-	-le-	-ty-	-la-
-wa-	-pa-	-ry-	-ki-	-ka-	-ta-
-ta-	-ra-	-ba-	-no-	-sa-	-ca*

Rozdzielanie zdań na wyrazy :

Dziecko wypowiada zdania z jednoczesnym odkładaniem klocków w szeregu od strony lewej do prawej . Następnie liczy klocki, by ustalić ile wyrazów jest w zdaniu.

Zdania:

1. Adam i Ola są w domu.
2. Dzieci odrabiają pracę domową.
3. Ola ma zielony tornister.
4. Adam nie lubi wstawać rano do szkoły.

Układanie zdań z wyrazów:

łące, biega, po, źrebię, małe.

.....

przywieźli, słonia, nowego, ZOO, do.

.....

dźwig, tatuś, piękny, narysował.

.....

Badanie sluchu fonematycznego – próba I. Styczek

różnicowanie głosek b – p , s – c , d- t , k – g w wyrazach podobnie brzmiących. Prowadzący ćwiczenia czyta wyrazy z poniższej listy; dziecko ma klasnąć, gdy usłyszy np. „b” (pólka, tata, bulka, pal, wąs, but)

Przykładowa lista paronimów:

król - kruk
kaczka – taczka
miecz – mlecz
kura – kula
fale – sale
mak – rak
kratka – klatka
koza - kosa
bulka – pólka
bucik – budzik
czapka – żabka
karty – narty
lipy – lepy
wir - wór
teczka – tyczka
łyżka – łóżka
leki – loki
szczeka – szczęka
pieści – pięści
cześć – część
kasa – kosa
kat – kot
bok – bąk
kosa – kąsa
proszki – prązki
bok – buk
kora – kura

Ola – Ula
kuje – kluje
jama – rama
jama – lama
łata – wata
chrapie – chlapie
murek – nurek
mak – hak
murek – burek
banany – badany
fale – szale
szafy – szachy
ławka – łapka
wagony – zagony
walec – palec
wije – pije
wije – bije
kasa – kasza
kos – kosz
liski – liszki
pies – piec
maska – matka
zebra – żebra
wazy – waży
zęby – dęby
nosze – noże
wieszka – wieża

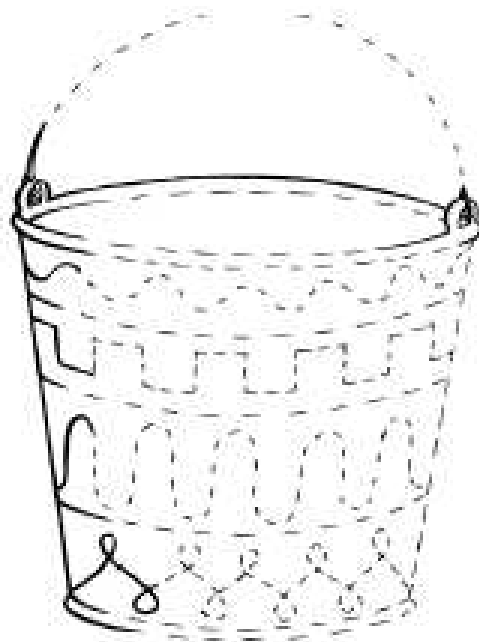
szalas – hałas
szóstka – chustka
kaszka – kaczka
piece – piecze
tacka – taczka
taca – tata
koc – kot
sieci – siedzi
pąk – bąk
pada – bada
piórko – biurko
pije – bije
paczka – taczka
paczka – kaczka
pije – kije
beczka – teczka
boli – goli
buty – budy
Tomek – domek
tama – dama
tonie – konie
tran – kran
tama – gama
wata – waga
dróżka – gruszka
dama – gama
drób – grób

2. Badanie percepcji wzrokowej i sprawności manualnej

Wersja łatwiejsza

Polecenie dla dziecka: Woda zmyła wzór z wiaderka – został tylko ślad. Uzupełnij kredkami brakujący wzór.

Wersja trudniejsza

TEST DO BADANIA POZIOMU SPRAWNOŚCI MANUALNEJ I PERCEPCJI
WZROKOWEJ (analizy i syntezy) H. SPIONEK

Przeprowadzenie testu:

- 1) Wzory figur geometrycznych muszą być duże.
- 2) Dziecko ma przygotowaną dużą kartkę, gdyż wszystkie figury narysuje na jednej kartce.
- 3) Figury pokazujemy pojedynczo, prosimy o narysowanie kolejnych figur.
- 4) Po narysowaniu przez dziecko jednej figury pokazujemy następną, aż do ostatniej -14 figury.

Sposób w jaki dziecko odtworzyło figury , świadczy o ogólnym poziomie jego możliwości graficznych.

Dzieci u których procesy analizy i syntezy wzrokowej przebiegają prawidłowo, bezbłędnie potrafią odwzorować wszystkie figury.

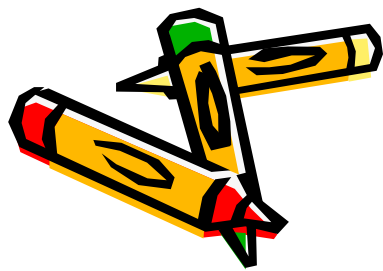
Trudności w odtwarzaniu prawidłowo wszystkich figur wskazują na zaburzenia procesów analizy i syntezy.

KARTA DO BADANIA POZIOMU SPRAWNOŚCI MANUALNEJ I PERCEPCJI WZROKOWEJ
(ANALIZY I SYNTEZY) DZIECKA- WZORY FIGUR GEOMETRYCZNYCH - WEDŁUG HALINY
SPIONEK .

1	2	3
4	5	6
7	[Four squares of different sizes and orientations]	
8	[Four triangles pointing in different directions]	
9	10	11
12	13	14

Zaobserwowane wyniki zaznaczamy „+”.

Sprawność manualna		
1.	Napięcie mięśniowe	<ul style="list-style-type: none"> • słabe, • normalne, • silne
2.	Precyzja : prawidłowa czy zaburzona	<ul style="list-style-type: none"> • linie przerywane, niejednolite, złożone z kilku odcinków, • niejednakowa grubość linii, • linie faliste, drżące, • kąty przekształcone w łuki
3.	Koordinacja wzrokowo- ruchowa	<ul style="list-style-type: none"> • niezachowanie równoległości linii, • brak styczności, • zachodzenie na siebie elementów
Percepcja wzrokowa		
4.	Spostrzeganie	<ul style="list-style-type: none"> • nieprawidłowy kształt, • dodawanie bądź opuszczanie elementów, • niewłaściwe wielkości, nieprawidłowe proporcje
5.	Orientacja przestrzenna	<ul style="list-style-type: none"> • odwracanie całego wzoru, • odwracanie elementów we wzorze, • podnoszenie, opuszczanie, przestawianie elementów
6.	Analiza i synteza wzrokowa	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnianie części z całości, • składanie całości z części

3. Badanie techniki pisania:

- a) badanie umiejętności zapisywania liter wielkich i małych (załącznik 1)
dyktujemy dziecku literki, a ono zapisuje je na kartce
- b) przepisywanie tekstu – wg T. Straburzyńskiej i T. Śliwińskiej
(załącznik II)
- c) pisanie ze słuchu (załącznik II)
- d) pisanie z pamięci (załącznik II)

4. Badanie poziomu czytania

a) badanie znajomości liter (załącznik 1)

- wskazujemy literę i prosimy, by dziecko ją nazwało
- wymawiamy literę i prosimy o wskazanie jej na planszy

Jeśli poprzednie próby były wykonane przez dziecko poprawnie, przechodzimy do następnego zadania. Jeśli nie – wymawiamy jakąś literkę i prosimy dziecko o jej zapisanie.

b) ocena tempa czytania (załącznik 2)

Badanie tempa pisania wyrazu „domek” - testem Elżbiety Grzegorzewskiej

Badania mogą być przeprowadzone indywidualnie lub zbiorowo. Należy wytworzyć odpowiednią atmosferę i nawiązać pozytywny kontakt z dziećmi.

Poprawność pisania liter, wyrazów zdań można sprawdzać w codziennych sytuacjach szkolnych:

- sprawdzając karty pracy, zeszyty uczniów,
- stosując przepisywanie tekstu, pisanie z pamięci i ze słuchu
- stosując badanie wystandardyzowanym testem Elżbiety Grzegorzewskiej – tempa pisania wyrazu „domek”

Badanie tempa pisania wyrazu „domek”- testem Elżbiety Grzegorzewskiej

Badania mogą być przeprowadzone indywidualnie lub zbiorowo. Należy wytworzyć odpowiednią atmosferę i nawiązać pozytywny kontakt z dziećmi.

Potrzebne pomoce:

- ✓ Kartka papieru w linie z zeszytu obowiązującego w klasie I
- ✓ Ołówek lub długopis
- ✓ Stoper

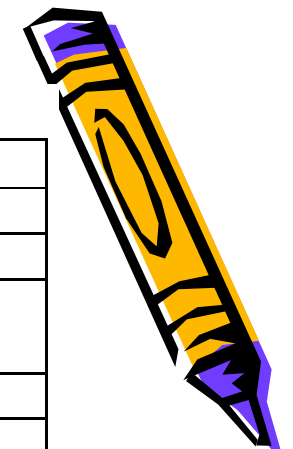
Przebieg badania:

1. Dzieci podpisują kartki imieniem i nazwiskiem.
2. Nauczyciel wyjaśnia na czym polega badanie.
Np. Będziemy pisać wyraz „domek” tyle razy, ile zdążycie w ciągu 1 minuty. Powiem wam kiedy zaczniemy i kiedy skończymy pisać. (dla lepszej orientacji nauczyciel może napisać wyraz na tablicy). Wyrazy będziecie pisać małą literą, bez stawiania przecinków. Starajcie się pisać ładnie i najszybciej jak potraficie. Gdy skończycie jedną linijkę, zaczynacie pisać w następnej.
3. W czasie pisania powtarzamy, żeby dzieci pisały szybciej. Po upływie 1 minuty zbieramy kartki i liczymy ile liter zdążyło napisać każde dziecko.
4. Miarą sprawności manualnej jest liczba liter napisanych w ciągu 1 minuty.

Tabela wyników

Sten	Wyniki	Liczba liter na minutę		
		KLASA I	KLASA II	KLASA III
I-II	NISKI	1-10	11-20	11-30
III-IV	PONIŻEJ PRZECIĘTNEJ	11-20	21-35	31-50
V-VI	PRZECIĘTNY	21-30	36-45	51-65
VII-VIII	POWYŻEJ PRZECIĘTNEJ	31-40	46-65	66-85
IX-X	WYSOKI	41-70	66-100	86-120

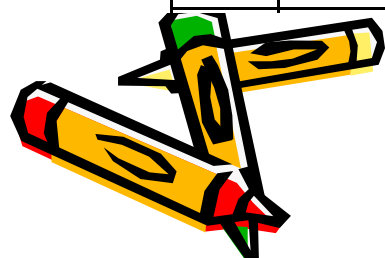

Karta wyników badania tempa, precyzji i poprawności pisania.

Data badania.....

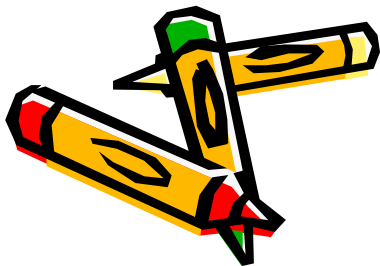
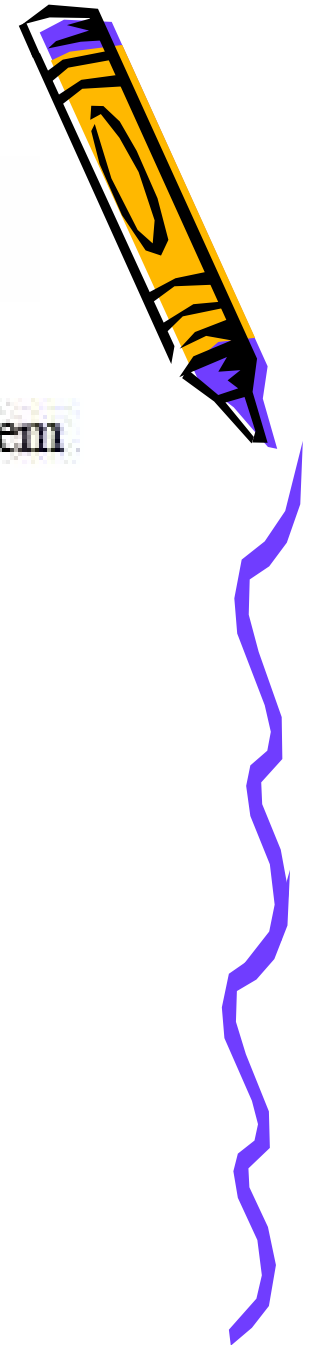
Klasa.....

Lp.	Nazwisko i imię ucznia	Tempo pisania -ilość liter na 1 min.	Precyzja pisania	Popelniane błędy

c) technika czytania – test do czytania głośnego ze zrozumieniem
Śliwińskiej i Straburzyńskiej (załącznik 3)

d) rozumienie tekstu – test do czytania cichego ze zrozumieniem
wg M. Grzywak - Kaczyńskiej (załącznik 4).

4. RYSUNEK CZŁOWIEKA.

Badanie ogólnego poziomu rozwoju (Rysunek człowieka) należy przeprowadzić na początku roku szkolnego oraz na koniec roku.

Przeprowadzenie badania:

1. Prosimy uczniów o narysowanie ołówkiem człowieka.
2. Nie mówimy jak mają rysować, ani czego jeszcze brakuje. Ma to być rysunek samodzielny, spontaniczny.
3. Zbieramy rysunki, podpisujemy je imieniem, nazwiskiem, wpisujemy datę badania.
4. Próbuje dokonać analizy poziomu rysowania w klasie.

Podczas oceny bierzemy pod uwagę:

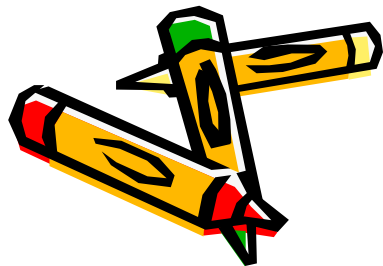
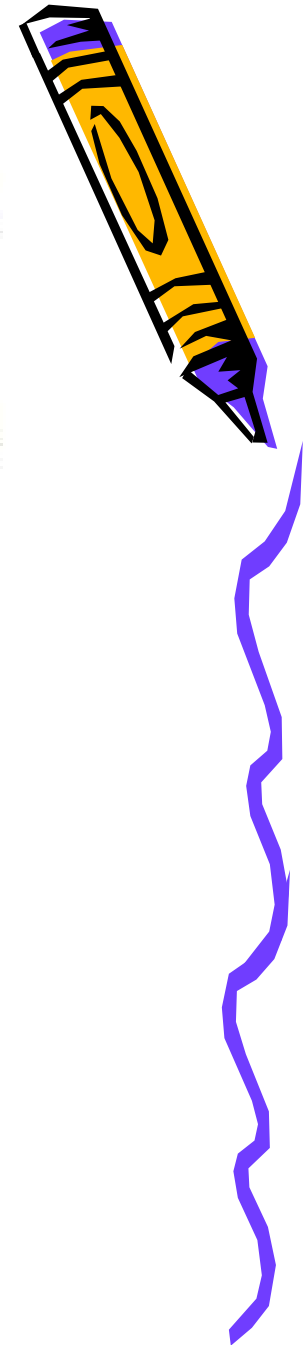
- sposób przedstawienia postaci,
- liczbę elementów rysunku,
- jakość rysowania.

5. Próbuje określić, które rysunki są:
  - a. bardziej dokładne i wzbogacone,
  - b. typowe dla wieku,
  - c. bardzo ubogie.

Uzyskamy w ten sposób informacje o:

- aktualnym poziomie rozwoju dzieci w klasie,
- przyspieszeniu lub opóźnieniu rozwoju,
- różnicach indywidualnych.

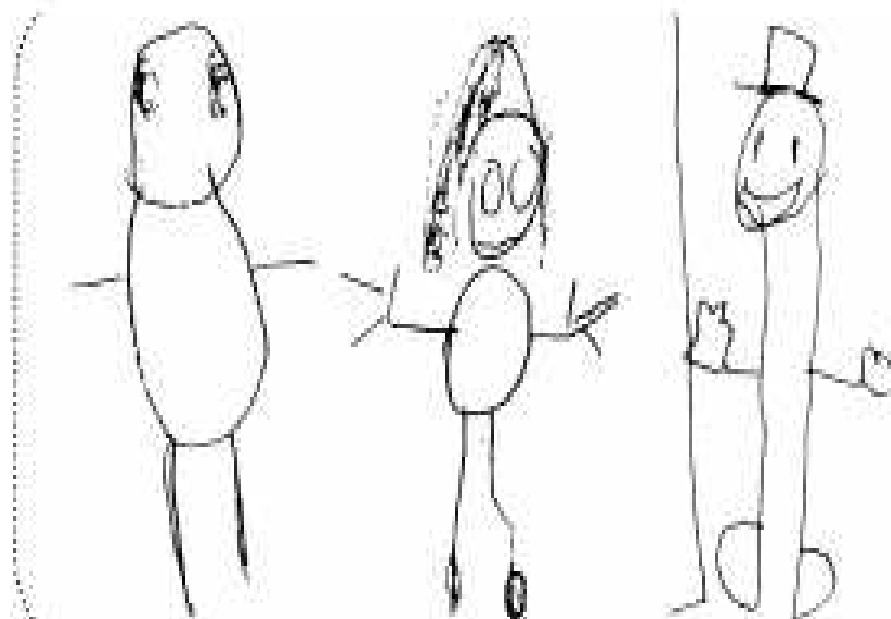
6. Porównujemy rysunki uczniów z normami rozwoju.

Rysunki dzieci siedmioletnich.

Rozwój opóźniony.

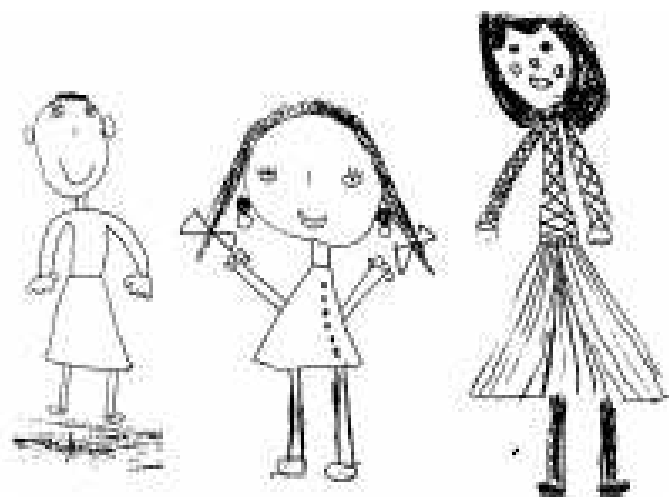
Dzieci rysują głowonogi, które składają się z okręgu oraz linii prostych obrazujących kończyny górne i dolne. Pojawiają się oczy, nos, usta i włosy.

Rozwój przyspieszony.

Dzieci wykonują rysunek schematyczny. Forma graficzna takiego rysunku jest płynna i giętka. Rysunek składa się z wielu części z zaznaczonymi szczegółami. Pojawia się szyja. Wszystkie części są znacznie doskonalsze. Można zauważyć różnice w rozwoju spostrzegania, np. pojawiają się rzęsy, brwi, tęczęwka, wargi. Ręce i nogi są dwuwymiarowe. Pojawia się właściwa liczba palców rąk i stopy. Wszystko to świadczy o rozwijaniu się operacji umysłowych, takich jak analiza i synteza.

Ocena rysunku człowieka wskazuje na aktualny poziom rozwoju, w momencie badania.

Na ich podstawie można też wykryć:

- **Zaniedbania środowiskowe**- w klasie mogą być dzieci, które nie mają wiadomości na temat wyglądu człowieka, niewiele rysowały, nie mają więc wycwiczonej sprawności manualnych, co powoduje ubogi zasób spostrzeżeń. Tego typu opóźnienia dzieci są w stanie szybko nadrobić.
- **Deficyty rozwojowe** –gdy poziom rysunku utrzymuje się na tym samym poziomie przez kilka miesięcy można przypuszczać, że jest spowodowany niską inteligencją lub fragmentarycznymi deficytami percepcji wzrokowej i sprawności manualnej. W takich przypadkach konieczna jest dokładna diagnoza psychologiczna oraz praca w formie zajęć korekcyjno- wyrównawczych.
- **Uzdolnienia** – na podstawie rysunku można wykryć również uzdolnienia specjalne.

BIBLIOGRAFIA

1. Hanisz J., Grzegorzewska E., Łukasik S., Petkowicz H.: *Wesoła szkoła. Kształcenie zintegrowane w klasach I-III. Ocena opisowa i sprawdzian osiągnięć ucznia.* Warszawa 2001.
2. Kozar J. [red]: *Testy sprawności fizycznej i próby wydolnościowe. Materiały pomocnicze dla nauczycieli i trenerów.* Częstochowa 1997.
3. Pomykało W. [red]: *Encyklopedia pedagogiczna.* Warszawa 1993.
4. Przetacznik- Gierowska M, Makiello- Jarża G.: *Psychologia rozwojowa i wychowawcza wieku dziecięcego.* Warszawa 1992.
5. Spionek H.: *Psychologiczna analiza trudności i niepowodzeń szkolnych.* Warszawa 1970.
6. Styczek I.: *Badanie i kształtowanie słuchu fonematycznego.* Warszawa 1982.
7. Szewczuk W.: *Słownik psychologiczny.*
8. Szuman S.: *Psychologia wychowawcza wieku dziecięcego.* Warszawa 1974.
9. Ziemiński S.: *Problemy dobrej diagnozy.* Warszawa 1973.
10. Żebrowska M.[red.] : *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży.* Warszawa 1986.

